

PATVIRTINTA

Šiaulių r. Kuršėnų lopšelio-darželio

„Nykštukas“ direktoriaus 2021 m. kovo 16 d.
įsakymu Nr. VK-25(1.6)

**ŠIAULIŲ R. KURŠĖNŲ LOPŠELIO-DARŽELIO „NYKŠTUKAS“
SMURTO IR PATYČIŲ PREVENCIJOS, INTERVENCIJOS VYKDYMO
TVARKOS APRAŠAS**

**I SKYRIUS
BENDROSIOS NUOSTATOS**

1. Šiaulių r. Kuršėnų lopšelio-darželio „Nykštukas“ (toliau Lopšelis-darželis) smurto ir patyčių prevencijos ir intervencijos vykdymo tvarkos aprašas parengtas vadovaujantis Lietuvos Respublikos švietimo ir mokslo ministro 2017 m. kovo 22d. įsakymu Nr. V-190 Smurto prevencijos įgyvendinimo mokyklose rekomendacijomis; Lietuvos Respublikos švietimo įstatymu 2016 m. spalio 18 d. Nr. XII-2685; Lietuvos Respublikos vaiko teisių apsaugos pagrindų įstatymu 2017 m. vasario 14 d. Nr. XIII-204.

2. Smurto ir patyčių prevencijos ir intervencijos vykdymo tvarkos aprašo (toliau – Tvarkos aprašas) paskirtis – padėti įstaigos bendruomenei užtikrinti psichologiškai, dvasiškai ir fiziškai sveiką, saugią, užkertančią kelią smurto, patyčių apraiškoms aplinką.

3. Tvarkos aprašas nustato patyčių stebėsenos, prevencijos ir intervencijos vykdymą individualiu grupės, įstaigos, šeimos lygmeniu.

4. Tvarkos aprašas remiasi šiais principais:

4.1. į patyčias būtina reaguoti nepriklausomai nuo jų turinio (dėl lyties, seksualinės orientacijos, negalės, religinės ar tautinės priklausomybės, išskirtinių bruožų ar kt.) ir formos;

4.2. kiekvienas Lopšelio-darželio administracijos atstovas, pedagogas, švietimo pagalbos specialistas ar kitas įstaigos darbuotojas, pastebėjęs ar sužinojęs apie smurtą ir patyčias, privalo reaguoti ir stabdyti;

4.3. veiksmų turi būti imamasi visais atvejais, nepriklausomai nuo pranešančiųjų apie smurtą ir patyčias amžiaus ir pareigų, bei nepriklausomai nuo besityčiojančiųjų ar patiriančių smurtą ir patyčias amžiaus ir pareigų;

4.4. visi įstaigos darbuotojai turi būti supažindinti su Lopšelio-darželio smurto ir patyčių prevencijos, intervencijos vykdymo tvarka pasirašytinai. Ugdytinių tėvai su tvarkos aprašu turi būti supažindinti žodžiu tėvų susirinkimo metu, tvarkos aprašas patalpintas internetiniame darželio puslapyje.

5. Tvarkos apraše vartojamos sąvokos:

6. Smurtas prieš vaiką – veikimu ar neveikimu vaikui daromas tiesioginis ar netiesioginis tyčinis fizinis, psichologinis, seksualinis poveikis, garbės ir orumo nepaisymas ar nepriežiūra, dėl kurių vaikas patiria žalą ar pavojų gyvybei, sveikatai, raidai.

6.1. Išskiriamos šios smurto formos:

6.1.1. patyčios – tai psichologinę ar fizinę jėgos persvarą turinčio asmens ar asmenų grupės tyčiniai, pasikartojantys veiksmai, siekiant pažeminti, įžeisti, įskaudinti ar kaip kitaip sukelti psichologinę ar fizinę žalą kitam asmeniui.

6.1.2. patyčios gali būti tiesioginės (atvirai puolant ir/ar užgauliojant) ir/ar netiesioginės (skaudinant be tiesioginės agresijos):

6.1.3. žodinės patyčios: pravardžiavimas, grasinimas, ujimas, užgauliojimas, užkabinėjimas, erzinimas, žeminimas, šaukimas ir kt.;

6.1.4. fizinės patyčios: mušimas, spardymas, spaudimas, dusinimas, užkabinėjimas, turtinė žala ir kt.;

6.1.5. socialinės patyčios: socialinė izoliacija arba tyčinė atskirtis, gandų skleidimas ir kt.

6.2. Patyčių dalyviai:

6.2.1. patyčias patiriantis vaikas – vaikas iš kurio yra tyčiojama.

6.2.2. besityčiojantysis/skriaudėjas – vaikas ar suaugęs, inicijuojantis patyčias ir/ar prisidedantis prie jų.

6.2.3. patyčias patiriantis suaugęs – administracijos atstovas, pedagogas, švietimo pagalbos specialistas ar techninis darbuotojas, iš kurio tyčiojasi bet kuris bendruomenės narys.

6.2.4. patyčių stebėtojas – bet kuris bendruomenės narys, matantis ar žinantis apie patyčias.

7. Lopšelyje-darželyje draudžiama bet kokia smurto ir patyčių forma, nukreipta:

7.1. vaikų prieš vaikus;

7.2. Lopšelio-darželio darbuotojų prieš vaikus;

7.3. vaikų prieš Lopšelio-darželio darbuotojus;

7.4. vaikų tėvų (globėjų, rūpintojų) prieš kitus vaikus, pedagogus.

8. Prevencija suprantama kaip priemonės ir būdai, kuriais siekiama užkirsti kelią socialinės rizikos veiksniams atsirasti arba jų įtakai sumažinti, stiprinti apsauginius veiksnius. Prevencija yra nuolatinis, cikliškas (ne baigtinis) procesas, apimantis esamų arba potencialiai galimų problemų identifikavimą, tinkamų priemonių joms spręsti parinkimą ir vykdymą, poveikio į(si)vertinimą ir tolesnių veiksmų planavimą.

9. Prevencijos priemonės, nukreiptos į visus ugdytinius, padeda išvengti problemų (pvz., patyčių ar kitokio smurto) atsiradimo ir mažinti egzistuojančių problemų mastą.

10. Intervencija suprantama kaip įstaigos vadovo, pavaduotojų, pedagogų, švietimo pagalbos specialistų ir kitų darbuotojų (toliau – mokyklos/darželio darbuotojai) koordinuoti veiksmai, nukreipti į smurto ir patyčių stabdymą, taip pat – švietimo pagalbos priemonių visuma.

II SKYRIUS PATYČIŲ STEBĖSENA, PREVENCIJA

11. Patyčių prevencija, intervencija yra svarbi įstaigos veiklos dalis, kurios planavimu, organizavimu ir stebėseną rūpinasi įstaigos vadovas, Vaiko gerovės komisijos nariai, pedagogai, direktoriaus pavaduotojai ugdymui, o jos vykdyje dalyvauja visi įstaigos bendruomenės nariai. Įstaigos vadovas yra atsakingas už Tvarkos aprašo parengimą ir vykdymą, jo pristatymą bendruomenei.

12. Smurto ir patyčių prevencijos, intervencijos vykdymo tvarkos įgyvendinimą koordinuoja, pavaduotoja ugdymui, Vaiko gerovės komisija;

12.1. Ikimokyklinio ugdymo auklėtojai ir priešmokyklinio ugdymo pedagogai kasmet išanalizuoja ir apibendrina turimus pranešimus apie patyčias, informuoja Vaiko gerovės komisiją apie taikomų prevencijos ir intervencijos priemonių rezultatus grupėse, teikia kitą svarbią informaciją, susijusią su patyčiomis.

12.2. Vaiko gerovės komisija kiekvienais mokslo metais spalio mėnesį, apibendrina turimus pranešimus apie patyčias, informuoja Vaiko gerovės komisijos pirmininką apie taikomų prevencijos ir intervencijos priemonių rezultatus grupėse, teikia kitą svarbią informaciją, susijusią su patyčiomis:

12.2.1. remiantis apklausos ar pranešimų apie patyčias analizės duomenimis, rengia patyčių prevencijos ir intervencijos priemonių planą;

12.2.3. aptaria turimą informaciją, svarsto prevencijos ir intervencijos priemonių taikymo plano turinį Vaiko gerovės komisijos posėdyje;

12.2.4 teikia siūlymus Lopšelio-darželio vadovui dėl patyčių prevencijos ir intervencijos priemonių įgyvendinimo, darbuotojų kvalifikacijos tobulinimo patyčių prevencijos ar intervencijos srityje ir kitais klausimais.

12.2.5. konsultuoja bendruomenės narius smurto ir patyčių prevencijos klausimais.

III SKYRIUS PATYČIŲ INTERVENCIJA

13. Visais smurto ir patyčių atvejais kiekvienas Lopšelio-darželio darbuotojas nedelsdamas reaguoja:

13.1. pastebėjus smurtą ir/ar patyčias – nutraukia tokį įtarimą keliančius veiksmus;

13.2. primena asmeniui Lopšelio-darželio nuostatas ir elgesio taisykles;

13.3. jei nukentėjusiam reikia pagalbos, kreipiasi į institucijas pvz., policija, Vaiko teisių apsaugos skyrius, greitąją pagalbą, pagalbą galinčius suteikti asmenis t.y. tėvus, globėjus ar Lopšelio-darželio darbuotojus;

13.4. patyčių atveją nedelsiant, bet ne vėliau kaip kitą darbo dieną, registruoja darželio raštinėje, patyčių registracijos žurnale (Priedas Nr. 1).

13.5. informuoja direktoriaus pavaduotoją ugdymui apie įtariamas ir/ar įvykusias patyčias;

13.6. tiesiogiai informuojant vieną iš Vaiko gerovės komisijos narių apie įtariamas ir/ar įvykusias patyčias (ar elektronines patyčias), kartu pateikia užpildytą pranešimo apie patyčias formą (Priedas Nr. 1).

13.7. Direktorius pavaduotojas ugdymui, gavęs informaciją apie įtariamas ir/ar įvykusias patyčias:

13.7.1. išsiaiškina situaciją, nustato, ar tai patyčių atvejis;

13.7.2. organizuoja individualius pokalbius su patyčių dalyviais, informuoja tėvus (globėjus, rūpintojus), esant poreikiui kviečia juos dalyvauti pokalbiuose;

13.7.3. vykdo tolesnę patyčių situacijos stebėseną;

14. Pastebėtus patyčių atvejus:

14.1. grupės auklėtojas pildo patyčių formą (Priedas Nr. 1.);

14.2. patyčių forma pildoma iki trijų (3) kartų;

14.3. analizuoja ir sprendžia patyčių atvejus tarp ugdytinių;

14.4. pedagogui, nepavykus išspręsti problemos, informuoja Vaiko gerovės komisijos narius.

15. Vaiko gerovės komisijos veiksmai:

15.1. gavusi informaciją, išsiaiškina ir įvertina situaciją;

15.2. organizuoja individualius pokalbius su patyčių dalyviais;

15.3. nedelsiant, bet ne vėliau kaip kitą darbo dieną informuoja jų tėvus (globėjus);

15.4. numato veiksmų planą situacijos sprendimui ir supažindina patyčių situacijos dalyvius (gali būti individualūs pokalbiai su skriaudėju, skriaudžiamuoju, stebėtojais, jų tėvais, su grupės vaikais, socialiniu pedagogu);

15.5. patyčių dalyviams, nevykdžius veiksmų plano, organizuojamas pakartotinas susitikimas dėl veiksmų plano tobulinimo;

15.6. kiekvieną kartą informuoja Lopšelio-darželio vadovą žodžiu apie esamą patyčių situaciją ugdymo įstaigoje.

16. Ypatingais atvejais, jei numatytas veiksmų planas teigiamo rezultato neduoda, smurto ir patyčių sustabdyti nepavyksta, kreipiasi į policiją ir VTAS.

IV SKYRIUS BAIGIAMOSIOS NUOSTATOS

17. Visi dokumentai, esantys vaiko asmens byloje ir duomenys, susiję su vaiku ir jo asmeniniu gyvenimu, yra konfidencialūs ir naudojami tik tiek, kiek tai būtina atsakingiems fiziniams ar juridiniams asmenims atlikti pavestas funkcijas, užtikrinti vaiko teises ir teisėtus interesus.

PRANEŠIMO APIE SMURTĄ IR PATYČIAS FORMA

Pranešimo data / Registracijos Nr.

Ugdymo įstaigos pavadinimas

Bendrieji duomenys:

Kas pranešė apie patyčias:	
Kada įvyko patyčios (data, val.):	
Kur įvyko patyčios (vieta):	
Kokia patyčių forma naudota ar įtariama, kad buvo naudota:	
☐	Fizinė: vaiko užgauliojimas veiksmais (pargriovimas, įspyrimas, kumštelėjimas, spaudymas, daiktų atiminėjimas ar gadinimas, plaukų pešiojimas ir pan.);
☐	Žodinė: pravardžiavimas, grasinimas, ujjimas, užgauliojimas, užkabinėjimas, erzinimas, žeminimas ir kt.;
☐	Socialinė: įvairūs gąsdinantys, bauginantys gestai, ignoravimas, siekiant parodyti, kad vaikas yra nepageidaujamas ar atstumiamas;
☐	Kibernetinė: patyčios vykstančios elektroninėje erdvėje: socialiniuose tinkluose, kitose vietose internete, naudojant mobiliuosius telefonus (nemalonių žinučių arba elektroninių laiškų rašinėjimas, skaudinantis bendravimas pokalbių kambariuose, vaiko asmeninio gyvenimo detalių viešinimas, tapatybės pasisavinimas ir pan.).
☐	Kiti pastebėjimai (įrašyti)_____.

Duomenys apie patyčių dalyvius:

Bendruomenės nario, <u>patyrusio patyčias</u> vardas, pavardė, grupė, pareigos:	
Bendruomenės nario, <u>kuris tyčiojosi</u> vardas, pavardė, grupė, pareigos:	
Ugdytinio/ių, <u>stebėjusio patyčias</u> vardas, pavardė, grupė:	

Išsamesnė informacija apie įvykį, trumpas faktais pagrįstas įvykio aprašymas ir sprendimai:

--